

AIKUISTEN LUKIOKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMA 2016

KANNUKSEN LUKIO

Sisältö

1	OPETUSSUUNNITELMA 3	
1.1	Opetussuunnitelman laatiminen ja opetuksen toteuttaminen	3
2.	OPETUKSEN SISÄLLÖT	
2.1	Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä	3
2.2	Toinen kotimainen kieli	4
2.3	Vieraat kielet	
2.3.1	Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä.....	4
2.3.2	Vieraat kielet, B2-oppimäärä.....	4
2.3.3	Vieraat kielet, B3-oppimäärä.....	5
3.4	Matematiikka	5
3.4.1	Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus	
3.4.2	Matematiikan pitkä oppimäärä	5
3.4.3	Matematiikan lyhyt oppimäärä	6
3.5	Biologia.....	6
3.6	Maantiede	6
3.7	Fysiikka.....	7
3.8	Kemia.....	7
3.9	Filosofia	7
3.10	Psykologia.....	7
3.11	Historia	8
3.12	Yhteiskuntaoppi	8
3.13	Uskonto.....	8
3.13.1	Evankelis-luterilainen uskonto	8
3.14	Elämäkatsomustieto	9
3.15	Terveystieto	9
3.16	Liikunta.....	9
3.17	Musiikki.....	10
3.18	Kuvataide.....	10
3.19	Teemaopinnot	10
4	OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI	10
4.1	Lukion oppimäärän suoritus aikuisten lukiokoulutuksessa	10
LIITE	Valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (942/2014)	12

1 OPETUSSUUNNITELMA

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja opetuksen toteuttaminen

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (629/1998) ja -asetus (810/1998)
- valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (942/2014)
- Opetushallituksen määräys aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- lukioasetuksen (810/1998) 3 §:n mukainen vuosittainen suunnitelma.

Kannuksen lukion aikuisten opetussuunnitelma on laadittu aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan. Jokaiselle lukion aikuisopiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma noudattaen aikuisille annettavan koulutuksen tuntijakoa.

Aikuisopiskelijan kurssitarjonta muodostuu Kannuksen lukion nuorten lukiokoulutuksen, etäopintojen ja yhteistyöoppilaitosten opintotarjonnasta. Opintojen yleisissä järjestelyissä noudatetaan Kannuksen nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa 2016.

2. Opetuksen sisällöt

2.1. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä

Pakolliset kurssit

- 1. Tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)**
- 2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (ÄI2)**
- 3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3)**
- 4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)**
- 5. Teksti ja konteksti (ÄI5)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 6. Nykykulttuuri ja kertomukset (ÄI6)**
- 7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (ÄI7)**
- 8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (ÄI8)**
- 9. Lukutaitojen syventäminen (ÄI9)**

2.2. Toinen kotimainen kieli, Ruotsi

Pakolliset kurssit

- 1. Minun ruotsini (RUB11)**
- 2. Hyvinvointi ja ihmissuhteet (RUB12)**
- 3. Kulttuuri ja mediat (RUB13)**
- 4. Monenlaiset elinympäristömme (RUB14)**
- 5. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB15)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 6. Viesti ja vaikuta puhuen (RUB16)**
- 7. Kestävä elämäntapa (RUB17)**

2.3 Vieraat kielet

2.3.1 Vieraat kielet, englantia, A-oppimäärä

Pakolliset kurssit

- 1. Englannin kieli ja maailmani (ENA1)**
- 2. Ihminen verkostoissa (ENA2)**
- 3. Kulttuuri-ilmiöitä (ENA3)**
- 4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA4)**
- 5. Tiede ja tulevaisuus (ENA5)**
- 6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (ENA6)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 7. Kestävä elämäntapa (ENA7)**
- 8. Viesti ja vaikuta puhuen (ENA8)**

2.3.2 Vieraat kielet, B2-oppimäärä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 1. Elämän tärkeitä asioita**
- 2. Monenlaista elämää**
- 3. Hyvinvointi ja huolenpito**
- 4. Kulttuuri ja mediat**
- 5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus**
- 6. Yhteinen maapallomme**
- 7. Kansainvälinen toiminta**
- 8. Viesti puhuen ja kirjoittaen**

2.3.3 Vieraat kielet, B3-oppimäärä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen
2. Matkalla maailmassa
3. Elämän tärkeitä asioita
4. Monenlaista elämää
5. Hyvinvointi ja huolenpito
6. Kulttuuri ja mediat
7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus
8. Yhteinen maapallomme

3.4 Matematiikka

3.4.2. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus

Pakollinen kurssi

1. Luvut ja lukujonot (MAY1)

3.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä

Pakolliset kurssit

2. Polynomifunktiot ja -yhtälöt (MAA2)
3. Geometria (MAA3)
4. Vektorit (MAA4)
5. Analyyttinen geometria (MAA5)
6. Derivaatta (MAA6)
7. Trigonometriset funktiot (MAA7)
8. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)
9. Integraalilaskenta (MAA9)
10. Todennäköisyys ja tilastot (MAA10)

Valtakunnalliset syventävät kurssit

11. Lukuteoria ja todistaminen (MAA11)
12. Algoritmit matematiikassa (MAA12)
13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

3.4.2 Matematiikan lyhyt oppimäärä

Pakolliset kurssit

2. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB2)
3. Geometria (MAB3)
4. Matemaattisia malleja (MAB4)
5. Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)
6. Talousmatematiikka (MAB6)

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Matemaattinen analyysi (MAB7)
8. Tilastot ja todennäköisyys II (MAB8)

3.5 Biologia

Pakolliset kurssit

1. Elämä ja evoluutio (BI1)
2. Ekologia ja ympäristö (BI2)

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Solu ja perinnöllisyys (BI3)
4. Ihmisen biologia (BI4)
5. Biologian sovellukset (BI5)

3.6 Maantiede

Pakolliset kurssit

1. Maailma muutoksessa (GE1)
2. Sininen planeetta (GE2)

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yhteinen maailma (GE3)
4. Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta (GE4)

3.7 Fysiikka

Pakolliset kurssit

- 1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1)**
- 2. Lämpö (FY2)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 3. Sähkö (FY3)**
- 4. Voima ja liike (FY4)**
- 5. Jaksollinen liike ja aallot (FY5)**
- 6. Sähkömagnetismi (FY6)**
- 7. Aine ja säteily (FY7)**

3.8 Kemia

Pakolliset kurssit

- 1. Kemiaa kaikkialla (KE1)**
- 2. Ihmisen ja elinympäristön kemiaa (KE2)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 3. Reaktiot ja energia (KE3)**
- 4. Materiaalit ja teknologia (KE4)**
- 5. Reaktiot ja tasapaino (KE5)5.11 Filosofia**

3.9 Filosofia

Pakollinen kurssi

- 1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 2. Etiikka (FI2)**
- 3. Yhteiskuntafilosofia (FI3)**
- 4. Tieto, tiede ja todellisuus (FI4)**

3.10 Psykologia

3.10 Psykologia

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 1. Psykkinen toiminta ja oppiminen (PS1)**
- 2. Kehittyvä ihminen (PS2)**
- 3. Tietoa käsittelevä ihminen (PS3)**
- 4. Tunteet, psykkinen hyvinvointi ja mielenterveys (PS4)**
- 5. Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS5)**

5.11 Historia

Pakolliset kurssit

- 1. Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutoksessa (HI1)**
- 2. Itsenäisen Suomen historia (HI2)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 3. Kansainväliset suhteet (HI3)**
- 4. Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys (HI4)**
- 5. Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI5)**
- 6. Maailman kulttuurit kohtaavat (HI6)**

3.12 Yhteiskuntaoppi

Pakolliset kurssit

- 1. Suomalainen yhteiskunta (YH1)**
- 2. Taloustieto (YH2)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 3. Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH3)**
- 4. Kansalaisen lakitieto (YH4)**

3.13 Uskonto

3.13.1 Evankelis-luterilainen uskonto

Pakollinen kurssi

- 1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UE1)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 2. Maailmanlaajuinen kristinusko (UE2)**
- 3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE3)**
- 4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UE4)**
- 5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UE5)**

3.14 Elämäkatsomustieto

Pakollinen kurssi

- 1. Maailmankatsomus ja kriittinen ajattelu (ET1)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 2. Ihminen, identiteetti ja hyvä elämä (ET2)**
- 3. Yksilö ja yhteisö (ET3)**
- 4. Kulttuurit katsomuksen muovaajina (ET4)**
- 5. Katsomusten maailma (ET5)**
- 6. Teknologia, maailmankatsomukset ja ihmiskunnan tulevaisuus (ET6)**

3.15 Terveystieto

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella ...vähintään... yksi kurssi terveystietoa...” (Valtioneuvoston asetus 942/2014, 10 § 8 mom.)

Pakollinen kurssi

- 1. Terveiden perusteet (TE1)**

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- 2. Ihminen, ympäristö ja terveys (TE2)**
- 3. Terveyttä tutkimassa (TE3)**

3.16 Liikunta

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella...vähintään yksi kurssi liikuntaa...” (Valtioneuvoston asetus 942/2014, 10 § 8 mom.)

Pakollinen kurssi

- 1. Energiaa liikunnasta (LI1)**

3.17 Musiikki

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella... kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai yksi kurssi kumpaakin viimeksi mainittua ainetta.” (Valtioneuvoston asetus 942/2014, 10 § 8 mom.)

Pakolliset kurssit

1. Musiikki ja minä (MU1)
2. Moniääninen Suomi (MU2)

3.18 Kuvataide

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella...kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai yksi kurssi kumpaakin viimeksi mainittua ainetta.” (Valtioneuvoston asetus 942/2014, 10 § 8 mom.)

Pakolliset kurssit

1. Kuvat ja kulttuurit (KU1)
2. Muotoillut ja rakennetut ympäristöt (KU2)

3.19 Teemaopinnot

Valtakunnallinen syventävä kurssi

1. Tutkiva työskentely (TO1)

4 OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI

4.4 Lukion oppimäärän suoritus aikuisten lukiokoulutuksessa

Opiskelija opiskelee oman opiskelusuunnitelmansa mukaan pakollisia, syventäviä ja muita lukion tehtävään kuuluvia kursseja lukion oppimäärän suorittamiseksi. Opiskelijan tulee suorittaa pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja vähintään siinä laajuudessa, kuin määrätään lukion tuntijakoa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus 942/2014).

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja aikuisten lukiokoulutuksen vähimmäiskurssimäärä 44 täyttyy. Jos opiskelija on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, lukion oppimäärä on vähintään 48 kurssia. Valtakunnallisena syventävänä kurssina tarjottavasta teemaopintojen kurssista, paikallisista syventävistä sekä muista

lukion tehtävään kuuluvista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Jos opiskelija vapautetaan lukiolain 13 §:n mukaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

LIITE

**VALTIONEUVOSTON ASETUS LUKIOLAISIA TARKOITETUN KOULUTUKSEN
YLEISISTÄ VALTAKUNNALLISISTA TAVOITTEISTA JA TUNTIJAOSTA (942/2014)**

942/2014

Valtioneuvoston asetus

lukiolaissa tarkoitettun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta

Annettu Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 2014

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään lukiolain (629/1998) 10 §:n 1 momentin nojalla:

1 luku

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään lukiolaissa (629/1998) tarkoitettun lukiokoulutuksen sekä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista samoin kuin opetukseen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä opinto-ohjaukseen (tuntijako).

2 luku

2 §

Kasvu sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi

Lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijan tasapainoista henkistä, fyysistä ja sosiaalista kasvua sekä edistää elämän, ihmisoikeuksien, kestävän kehityksen, ympäristön ja kulttuurien monimuotoisuuden kunnioittamista. Koulutus tukee kaikessa oppilai-

toksen toiminnassa aktiivisesti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Koulutus ohjaa opiskelijaa toimimaan demokraattisesti, vastuullisena ja aktiivisena osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

3 §

Tiedot ja taidot

Koulutus kehittää laaja-alaisesti opiskelijan valmiuksia omaksua, yhdistää ja käyttää tietoaan ja taitojaan sekä soveltaa oppimaansa monipuolisesti myös oppiainerajat ylittävästi. Koulutus vahvistaa ja syventää opiskelijan yleissivistystä muuttuvassa toimintaympäristössä ja antaa tietoja ja taitoja asetuksen tuntijakojen osoittamissa opinnoissa.

Koulutus kehittää opiskelijan jatko-opinto-, työelämä- yrittäjyys- ja yhteiskunta- valmiuksia.

Koulutus vahvistaa perustaa opiskelijan fyysiselle, henkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille ja antaa valmiuksia ja halua niiden

ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Koulutus tukee opiskelijan eettisen pohdinnan kehittymistä.

Koulutus vahvistaa kokonaisuuksien hallintaa, oppimisen taitoja, tieteellistä ja siihen sisältyvää kriittistä ajattelua, luovuutta, työskentelyn taitoja, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, tiedon hankinta- ja hallintataitoja, tietoteknisiä käyttö- ja soveltamistaitoja sekä taitoa ilmaista itseänsä kirjallisesti ja suullisesti molemmilla kotimaisilla ja muilla kielillä sekä taiteen keinoin.

4 §

Elinikäinen oppiminen ja ohjaus

Koulutuksen tulee ohjata, innostaa ja luoda edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen sekä parantaa opiskelijan tulevaisuuden hallinta- ja valintataitoja sekä valmiuksia ura- ja elämänsuunnitteluun.

Koulutus kehittää opiskelijan valmiuksia arvioida ja uudistaa osaamistaan sekä tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa.

Opiskelija kykenee hyödyntämään saamaansa opinto-ohjausta ja perehtyy monipuolisesti jatko-opintovaihtoehtoihin sekä osaa tehdä mielekkään urasuunnitelman lukio-opintojen aikana.

5 §

Opiskeluympäristöt ja toimintakulttuuri

Lukio-opinnoissa tulee hyödyntää monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät työelämän, jatko-opintojen sekä tieto- ja viestintäteknologian tuntemusta. Opiskeluympäristöjen tulee tukea opiskelijan opiskelumotiivaatiota ja auttaa häntä löytämään omat vahvuutensa. Niiden tulee olla opiskelijan kokemuspiiriä monialaisesti rikastuttavia sekä pedagogisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisia.

Lukion toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa, ja sen tulee edistää kaikkien opiskelijoiden mahdollisuuksia osallistua opiskelu- ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Opinnoissa tulee tavoitella myönteistä asennetta oppimiseen.

6 §

Aikuisopiskelijoille annettavan lukiokoulutuksen erityiset tavoitteet

Aikuisopiskelijoiden lukiokoulutuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden aiemmin hankkimat tiedot, taidot ja osaaminen. Koulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet.

Tavoitteena on, että aikuisopiskelija saa sellaisia opiskelu-, viestintä- ja kielellisiä taitoja sekä tietoteknisiä tietoja ja taitoja, joita tarvitaan sekä jatko-opintoihin että työllistymiseen ja työelämässä menestymiseen. Opetuksen tulee antaa valmiuksia elinikäiseen oppimiseen sekä tukea opiskelijan persoonallisuuden kasvua.

Tutkintotavoitteisen koulutuksen ohella opetuksessa voidaan ottaa huomioon yhtä tai useampaa lukion oppimäärään kuuluvaa oppiainetta suorittavat opiskelijat sekä muut erityisryhmät.

7 §

Valmistavan koulutuksen erityiset tavoitteet

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan valmiuksia oppilaitoksen opetuskielessä sekä parantaa opiskelijan opiskelutaitoja. Lisäksi tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena suomalaisessa yhteiskunnassa. Koulutuksen tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan tukea ja edistää opiskelijoiden oman äidinkielen hallintaa.

3 luku

Lukio-opetuksen tuntijako

8 §

Nuorille annettavien opintojen rakenne

Lukion opinnot jaetaan kolmeen osaan: pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kursseihin.

Syventävät kurssit ovat pääasiassa pakollisiin kursseihin välittömästi liittyviä jatkokursseja, joita opiskelijalle tulee tarjota valittaviksi. Niillä on valtakunnallisesti yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Teemaopinnot eheyttävät opetusta, vahvistavat opiskelijoiden yksittäistä oppiainetta laajempien kokonaisuuksien hallintaa ja lisäävät oppiaineiden välistä yhteistyötä. Syventävinä teemaopintokursseina tarjotaan 3 §:ssä tarkoitettuja ajattelun taitoja kehittävä kurssi sekä tieto- ja viestintäteknologian tietoja ja taitoja kehittävä ilmiöpohjainen kurssi. Lisäksi tarjotaan käytännön työssä suoritettava vapaaehtoistoiminta-, työelämä- liikennekasvatus- tai kansainvälisen toiminnan- kurssi, joka tulee voida lukiolain 23 §:n mukaisesti osittain tai kokonaan hyväksi lukea muutoin hankitulla osaamisella.

Soveltavat kurssit ovat menetelmäkursseja, saman tai muun koulutuksen järjestäjän tarjo-

amia ammatillisia opintoja, aineksia eri oppiaineista sisältäviä eheyttäviä kursseja tai muita lukion tehtävään soveltuvia opintoja. Soveltaviin kursseihin voivat kuulua eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat lukiodiplomit, joihin Opetushallitus laatii valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet. Soveltavina kursseina voidaan järjestää myös opiskelijoiden tarpeiden mukaisia tukikursseja. Soveltavat kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus sisällyttää opintoihinsa soveltaviksi kursseiksi myös edellä tarkoitettuja muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä opintoja ja saada muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi tai tunnustetuksi.

Lisäksi on koulutuksen järjestäjän taideopintokursseja, joihin Opetushallitus laatii valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet. Näiden kurssien tarjoaminen on koulutuksen järjestäjälle vapaaehtoista.

9 §

Nuorille annettavan lukiokoulutuksen tuntijako

Oppiaine	Pakolliset kurssit	Syventävinä opintoina tarjottavien valtakunnallisten kurssien määrä
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3
A-kieli	6	2
B-kieli	5	2
Muut kielet		8+8
Matematiikka		
Yhteinen opintokokonaisuus	1	
lyhyt	5	2
pitkä	9	3
Ympäristö ja luonnontieteet		
Biologia	2	3
Maantiede	1	3
Fysiikka	1	6
Kemia	1	4

Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet		
Filosofia	2	2
Psykologia	1	4
Historia	3	3
Yhteiskuntaoppi	3	1
Uskonto/elämäkatsomustieto	2	4
Terveystieto	1	2
Taito- ja taideaineet	5	
Liikunta	2	3
Musiikki	1—2	2
Kuvataide	1—2	2
Opinto-ohjaus	2	
Teemaopinnot		3
Pakolliset kurssit	47—51	
Syventävät kurssit vähintään	10	
Kurssit yhteensä vähintään	75	

Tuntijaon mukaisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi voi olla koulutuksen järjestäjän päättämiä syventäviä ja soveltavia kursseja. Oppituntien lisäksi opinto-ohjauksessa opiskelijalle annetaan muuta ohjausta.

Saamenkieliselle, romanikieliselle tai vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärän mukaan.

Jos saamenkieliselle, romanikieliselle tai vieraskieliselle opiskelijalle opetetaan hänen omaa äidinkieltään, opiskelijan äidinkielen ja kirjallisuuden ja muiden kielten pakollisten kurssien yhteismäärät sekä opiskelijalle pakollisten kurssien kokonaismäärä voivat olla 1 momentissa säädettyä pienemmät. Tässä tapauksessa toista kotimaista kieltä opiskellaan valinnaisena aineena.

Jos vieraskieliselle opiskelijalle opetetaan suomen tai ruotsin kieltä suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärän mukaan, äidinkielen ja kirjallisuuden sekä toisen kotimaisen kielen

tunnit saadaan jakaa mainittujen aineiden opetukseen siten kuin koulutuksen järjestäjä päättää.

Opiskelija voi opiskella useampaa kuin yhtä A-kieltä. Toisen kotimaisen kielen oppimäärä opiskellaan joko perusasteella alkavan B1-oppimäärän tai perusasteen vuosiluokilla 1—6 alkavan A-oppimäärän mukaisesti. Jos toista kotimaista kieltä opiskellaan A-oppimäärän mukaisesti, on pakollisten kurssien määrä kuusi. Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 13 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjestää toisen kotimaisen kielen opetusta lukiossa alkavan B-oppimäärän mukaisesti.

Koulutuksen järjestäjän tulee tarjota muita kieliä opiskelijalle valinnaisina opintoina vähintään kahdessa kielessä.

Opiskelijan tulee jakaa pakollisten liikunnan kurssien opiskelu useammalle lukuvuodelle.

942/2014

5

10 §

Aikuisille annettavan koulutuksen tuntijako

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset kurssit	Syventävät valtakunnalliset kurssit
Kieli- ja kommunikaatio-opinnot		
Äidinkieli ja kirjallisuus	5	1
A-kieli	6	2
B-kieli	5	2
Muut kielet		6
Matematiikka		
Yhteinen opintokokonaisuus	1	
pitkä oppimäärä	9	3
lyhyt	5	2
Luonnontieteelliset opinnot	5	5
fysiikka	1—2	
kemia	1—2	
biologia	1—2	
maantiede	1—2	
Humanistisyhteiskunnalliset ja katsomukselliset opinnot		
uskonto/elämäkatsomustieto	6	7
historia	1	
historia	2	
yhteiskuntaoppi	2	
filosofia	1	
psykologia		2
Teemaopinnot		1
Muut lukion tehtävään kuuluvat oppiaineet.		
Yhteensä vähintään	44	

Tuntijaon mukaisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi voi olla koulutuksen järjestäjän päättämiä syventäviä kursseja sekä muita lukion tehtävään kuuluvia aineita ja aihekokonaisuuksia.

Teemaopinnot eheyttävät opetusta ja vahvistavat opiskelijoiden yksittäisiä oppiaineita laajempien kokonaisuuksien hallintaa ja lisäävät oppiaineiden välistä yhteistyötä.

Opiskelijan tulee opiskella vähintään yhtä kieltä A-oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Joko A-kielen tai B1-kielen tulee olla toinen kotimainen kieli. Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 13 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjes-

tää toisen kotimaisen kielen opetusta lukiossa alkavan B-oppimäärän mukaisesti.

Opiskelijalle tulee varata mahdollisuus opiskella valinnaisena aineena yhtä tai useampaa kieltä.

Rangaistuslaitoksessa järjestettävässä opetuksessa voidaan poiketa I momentista sen mukaan, kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Oppiaineiden lisäksi opiskelijoille annetaan opintoihin liittyvää ohjausta. Ohjaukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella I momentissa tarkoitettujen kurssien lisäksi vähin-

6

942/2014

tään yksi kurssi liikuntaa ja yksi kurssi terveystietoa sekä kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai yksi kurssi kumpaakin viimeksi mainittua ainetta.

Mitä 9 §:n 3—5 momentissa säädetään, koskee myös aikuisille annettavan opetuksen tuntijakoa.

11 §

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tuntijako

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tuntijako on seuraava:

Oppiaine ja aineryhmä	Pakolliset kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus	10
Muut kielet	3
Matemaattiset ja luonnontieteelliset opinnot	2
Matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantiede	
Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus	2
Historia ja yhteiskuntaoppi	
Opinto-ohjaus	2
Valinnaiset opinnot	6

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine opetetaan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Muut kielet -aineryhmä jaetaan vieraiden kielten, toisen kotimaisen kielen sekä mahdollisesti opiskelijan oman äidinkielen välillä.

Matemaattiset ja luonnontieteelliset opinnot -aineryhmä sisältää matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, biologiaa ja maantietoa. Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus -aineryhmä sisältää historiaa ja yhteiskuntaoppia.

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä 9 ja 10 §:ssä säädettyjä kursseja tai muita koulutuksen järjestäjän tarjoamia opiskelijan lukio-opintovalmiuksia edistäviä opintoja. Ne voivat olla myös perusopetuksen päättötodistuksen korottamiseen tarkoitettuja opintoja.

12 §

4 luku

Erityisen koulutustehtävän saaneen koulutuksen järjestäjän antamaa koulutusta koskeva erityissäännös

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

13 §

Voimaantulo

Lukiolain 3 ja 4 §:n mukaisen erityisen koulutustehtävän saaneen koulutuksen järjestäjän antamassa opetuksessa voidaan poiketa asetuksen 8 tai 9 §:stä sen mukaan kuin koulutuksen järjestämistä koskevassa luvassa määrätään.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 2014.

Tällä asetuksella kumotaan lukion tuntijasta 14 päivänä marraskuuta 2002 annettu valtioneuvoston asetus (955/2002).

942/2014

7

14 §

Siirtymäsäännökset

Edellä 13 §:n 2 momentissa mainitun säädöksen mukaan laadittua opetussuunnitelmaa voidaan noudattaa, kunnes Opetushallitus päättää tämän asetuksen mukaisten opetussuunnitelmien perusteista ja niiden mukaan laadittujen opetussuunnitelmien käyttöön-

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 2014

Opetus- ja viestintäministeri *Krista Kiuru*

otosta. Opetushallituksen tulee hyväksyä opetussuunnitelman perusteet niin, että tämän asetuksen mukaiset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön viimeistään 1 päivänä elokuuta 2016.

Erityisen koulutustehtävän saaneelle koulutuksen järjestäjälle 13 §:n 2 momentissa mainittujen säädösten nojalla annetut määräykset raukeavat viimeistään 1 päivänä elokuuta 2016.

Hallitusneuvos Janne Öberg